

Verslagen Railforum Executive Diner | 9 juni 2026

Tijdens het eerste executive diner van Railforum gingen bestuurders uit de rail- en ov-sector met elkaar in gesprek over drie grote maatschappelijke opgaven: woningbouw & bereikbaarheid, weerbaarheid & infrastructuur en energietransitie & klimaat. De gesprekken maakten duidelijk dat deze thema's sterk met elkaar samenhangen en vragen om meer gezamenlijke regie, slimmere samenwerking en een zichtbare sector met oplossingen voor deze thema's.

1. Woningbouw & Bereikbaarheid

De deelnemers benadrukten dat woningbouw en bereikbaarheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Zonder stevige investeringen in ov en spoor komt de woningbouwopgave onder druk te staan. Tegelijkertijd wordt mobiliteit nog te vaak te laat meegenomen in ruimtelijke besluitvorming. Er is behoefte aan een integraal verhaal richting Rijk en regio, waarin bereikbaarheid wordt gepositioneerd als basisvoorwaarde voor leefbare en economisch sterke regio's.

2. Weerbaarheid & Infrastructuur

Breed werd gedeeld dat de rail- en ov-sector nog onvoldoende wordt gezien als vitaal onderdeel van de kritieke infrastructuur van Nederland. Thema's zoals klimaatadaptatie, onderhoud, energiezekerheid en sociale weerbaarheid krijgen nog onvoldoende aandacht in politiek en beleid. De aanwezigen concludeerden dat de sector sterker en eensgezinder moet optreden richting Den Haag, met één gezamenlijke boodschap over het maatschappelijke belang van betrouwbare publieke mobiliteit.

3. Energietransitie & Klimaat

De sector ziet voor zichzelf een belangrijke rol in de energietransitie en het verduurzamen van steden en regio's. Tegelijkertijd wordt mobiliteit vaak nog beschouwd als kostenpost in plaats van als maatschappelijke investeringshefboom. Volgens de deelnemers is een nieuw, herkenbaar en invoelbaar verhaal nodig dat burgers en beleidsmakers beter laat begrijpen hoe cruciaal openbaar vervoer is voor duurzaamheid, bereikbaarheid en maatschappelijke continuïteit.

Overkoepelende conclusies

De drie tafelgesprekken lieten zien dat de rail- en ov-sector een grotere maatschappelijke betekenis heeft dan momenteel zichtbaar is in politiek en publiek debat. Bereikbaarheid, woningbouw, energie, klimaat en weerbaarheid raken steeds sterker met elkaar verweven. De sector heeft daarom behoefte aan:

- één gezamenlijk narratief vanuit de sector;
- sterkere samenwerking richting politiek en departementen;
- meer publieke zichtbaarheid van de maatschappelijke waarde van ov en spoor;
- en een structurele samenwerking tussen overheden, vervoerders, infrabeheerders en marktpartijen.

Rol Railforum

Railforum zal als onafhankelijk kennisnetwerk een verbindende rol spelen door bestuurders, overheden en marktpartijen samen te brengen, gezamenlijke positionering te stimuleren en het collectieve sectorverhaal verder te ontwikkelen. Daarnaast zal Railforum de deelvragen van de maatschappelijke opgaven oppakken en uitwerken in kennissessies met experts van binnen en buiten de sector.

Verslag thema 1: Woningbouw & Bereikbaarheid

De centrale kans die de tafel zag: **één integraal verhaal vanuit de rail- en ov-sector richting de versnipperde departementen**, zodat woningbouw en bereikbaarheid eindelijk samen worden benaderd. Zoals een van de deelnemers zei: *“Water wordt primair geregeld bij woningbouw, bereikbaarheid niet.”*

Huidige knelpunten:

- De sector zelf is versnipperd: partijen worden te laat betrokken, waardoor suboptimale keuzes ontstaan.
- Steeds hogere eisen en risicogestuurde regelgeving drijven de kosten op.
- Politieke keuzes in waarden en normen beperken soms wat technisch of organisatorisch wél mogelijk is.

Wat nodig is:

- Sneller, beter en meer realiseren met hetzelfde budget, door slimmer samen te werken en marktpartijen meer ruimte te geven.
- Blokkades in samenwerking wegnemen en als sector gezamenlijk oplossingen en een meerjarenperspectief aanbieden.
- Leren van voorbeelden waar dit al lukt, zoals het efficiënte onderhoudsprogramma voor Amsterdamse bruggen.

Voorbeelden van kansrijke richtingen

- Een brug gesloten voor verkeer, maar wél 1 bus per uur laten rijden om bereikbaarheid te behouden.
- Grondexploitatie koppelen aan lokaal vervoer, zodat nieuwe wijken direct goed ontsloten zijn.
- Mobiliteitsopslag op de aankoop prijs van nieuwbouwwoningen voor gedeelde mobiliteitsoplossingen.
- Turnkey-constructies zoals Hitachi in het Midden-Oosten: langjarige contracten die marktpartijen prikkelen om te investeren.
- Rails laten aanleggen én exploiteren door een consortium → nieuwe businessmodellen verkennen.
- Innovatieve vervoersconcepten voor asymmetrische stromen, zoals 's ochtends Amsterdam → Almere en 's middags andersom.

Verslag thema 2: Weerbaarheid & Infrastructuur

Tijdens het executive diner van Railforum stond het thema *weerbaarheid en infrastructuur* centraal. In een open en eensgezinde discussie deelden bestuurders en deelnemers hun zorgen, observaties en ideeën over de positie van de OV-sector binnen het bredere maatschappelijke en politieke speelveld.

Een belangrijke conclusie van de avond was dat binnen de sector een breed gedeeld beeld bestaat van de huidige situatie. De aanwezigen constateerden dat het openbaar vervoer en de railsector nog onvoldoende worden gezien als essentieel onderdeel van de kritieke infrastructuur van Nederland. Hoewel bestuurders en organisaties al langere tijd aandacht vragen voor de noodzaak van investeringen in beheer, onderhoud en weerbaarheid, lijkt deze boodschap in Den Haag nog onvoldoende door te dringen.

Diverse deelnemers gaven aan dat de OV-sector vaak niet structureel aan tafel zit bij belangrijke beleids- en investeringsdiscussies. Daarbij werd de vergelijking gemaakt met bijvoorbeeld de energiesector, die erin slaagt om haar belangen duidelijker en effectiever onder de aandacht te brengen. Volgens de aanwezigen komt dit mede doordat deze sector sterker georganiseerd is en beschikt over stevige verbindingen met politiek en departementen.

Ook werd benoemd dat discussies over infrastructuur nog te vaak uitsluitend vanuit economisch perspectief worden gevoerd. Onderwerpen zoals sociale weerbaarheid, klimaatadaptatie en de impact van water en extreme weersomstandigheden op infrastructuur krijgen volgens de deelnemers nog onvoldoende aandacht. Tegelijkertijd leeft het gevoel dat er mogelijk eerst een grote crisis nodig is voordat het belang van robuuste infrastructuur werkelijk wordt erkend.

De aanwezigen concludeerden dat de sector niet uitsluitend moet wachten op extra financiële middelen of veranderingen vanuit de overheid. Er ligt ook een verantwoordelijkheid bij de sector zelf om zich beter te organiseren, gezamenlijk op te trekken en het gesprek anders te voeren richting beleidsmakers en departementen.

Gezamenlijke boodschap richting overheid

De deelnemers onderstreepten het belang van één gezamenlijk narratief: *“Het openbaar vervoer is een cruciaal onderdeel van de kritieke infrastructuur van Nederland.”* Daarbij werd benadrukt dat gesprekken met de overheid niet alleen via individuele organisaties moeten verlopen, maar juist vanuit een gezamenlijke sectorbenadering. Meer samenwerking, een eenduidige boodschap en vroegtijdige betrokkenheid van marktpartijen werden gezien als belangrijke randvoorwaarden om meer invloed te krijgen.

Mogelijke vervolgstappen voor Railforum

Tijdens het diner werden verschillende concrete acties genoemd waarmee Railforum een verbindende en stimulerende rol kan spelen:

- Het faciliteren en stimuleren van bestuurders en directies om naast hun eigen organisatiebelang ook nadrukkelijk het gezamenlijke sectorverhaal uit te dragen in media en publieke optredens.
- Het herhalen van CEO-tafels en bestuurlijke bijeenkomsten om de gezamenlijke koers en onderlinge verbondenheid verder te versterken.

- Het actief zoeken naar samenwerking met andere OV-platforms en brancheverenigingen, met als doel versnippering tegen te gaan en gezamenlijke inspanningen te bundelen.
- Het aangaan van gesprekken met de watersector om te leren hoe deze sector erin slaagt om met één gezamenlijke agenda richting Den Haag op te trekken.

Afsluiting

Het executive diner maakte duidelijk dat er binnen de rail- en OV-sector een sterke behoefte bestaat aan meer gezamenlijke positionering, meer zichtbaarheid en een krachtiger verhaal richting politiek en samenleving. De urgentie wordt breed gevoeld: weerbare infrastructuur is niet alleen een economische noodzaak, maar ook een maatschappelijke randvoorwaarde voor een veilig, bereikbaar en toekomstbestendig Nederland.

Verslag thema 3: Energietransitie & Klimaat

Tijdens het executive diner van Railforum stond het thema *energietransitie en klimaat* centraal. In twee verdiepende sessies gingen bestuurders en deelnemers met elkaar in gesprek over de rol van het openbaar vervoer en de railsector binnen de grote maatschappelijke transitie van deze tijd. De discussie draaide daarbij niet alleen om techniek en infrastructuur, maar vooral ook om bewustwording, maatschappelijke relevantie en het vertellen van een beter gezamenlijk verhaal.

De gesprekken maakten duidelijk dat de aanwezigen het erover eens zijn dat de OV-sector een veel grotere rol speelt in de energietransitie dan vaak wordt erkend. Zoals één van de deelnemers treffend verwoordde: *“We zijn het langste verlengsnoer van de regio en daarmee onderdeel van de oplossing.”*

Daarmee werd benadrukt dat het openbaar vervoer niet alleen een vervoerssysteem is, maar ook een essentiële schakel in de energie- en maatschappelijke infrastructuur van Nederland. De sector fungeert in toenemende mate als vitale voorziening en draagt direct bij aan leefbaarheid, bereikbaarheid en duurzaamheid — met name in stedelijke gebieden.

Tegelijkertijd werd geconstateerd dat dit maatschappelijke belang nog onvoldoende zichtbaar is voor politiek, burgers en beleidsmakers. Mobiliteit en openbaar vervoer worden volgens de deelnemers nog te vaak benaderd als kostenpost, terwijl het juist een belangrijke investeringshefboom is voor economische ontwikkeling, leefbaarheid en duurzaamheid.

Een belangrijk deel van de discussie ging daarom over communicatie en positionering. De aanwezigen concludeerden dat het huidige verhaal van de sector te technisch en systeemgericht is. Er is behoefte aan een nieuw, krachtiger narratief dat mensen direct raakt en aansluit bij hun dagelijkse leefwereld. Niet een verhaal over systemen en infrastructuur alleen, maar over de maatschappelijke gevolgen wanneer mobiliteit wegvalt.

Als voorbeeld werd het scenario genoemd van “72 uur zonder stroom”. Volgens de deelnemers wordt nog veel te weinig zichtbaar gemaakt wat een dergelijke situatie zou betekenen voor mobiliteit, bereikbaarheid en het functioneren van de samenleving. Juist zulke concrete en invoelbare scenario's kunnen bijdragen aan meer bewustwording over het belang van robuuste en duurzame infrastructuur. Daarbij werd ook gepleit voor een communicatiestrategie die begrijpelijk en toegankelijk is voor een breed publiek — “op Jeugdjournaal-niveau”, zoals een van de aanwezigen het omschreef. Door complexe vraagstukken eenvoudig en herkenbaar te maken, kan een breder maatschappelijk gevoel van urgentie ontstaan. De deelnemers benadrukten daarnaast dat bestuurders, CEO's, RvC-leden en brancheverenigingen hierin gezamenlijk moeten optrekken door consequent hetzelfde sectorverhaal uit te dragen in media en publieke optredens.

Naast het narratief kwam ook de inhoudelijke opgave uitgebreid aan bod. Betaalbaarheid en bereikbaarheid werden genoemd als hardnekkige uitdagingen, vooral in grote delen van Nederland waar mobiliteitsvoorzieningen onder druk staan. Tegelijkertijd werd benoemd dat spoorvervoer op dit moment vaak niet als kosteneffectief wordt beschouwd en dat het aandeel van het spoor in mobiliteit afneemt. De centrale vraag daarbij was hoe deze ontwikkeling gekeerd kan worden en hoe de maatschappelijke waarde van spoor beter zichtbaar gemaakt kan worden.

Tot slot werd stilgestaan bij de impact van klimaatverandering op infrastructuur en mobiliteitssystemen. De deelnemers constateerden dat dit onderwerp nog onvoldoende aandacht krijgt binnen de sector. Veranderende weersomstandigheden — zoals langdurige droogte of extreme regenval — hebben steeds grotere gevolgen voor de stabiliteit van de ondergrond en daarmee ook voor de betrouwbaarheid van infrastructuur. Voorbeelden zoals verzakkingen in stedelijke gebieden, waaronder delen van Amsterdam, maken duidelijk dat klimaatadaptatie een steeds belangrijker onderdeel wordt van de mobiliteitsopgave.

Conclusie

Het executive diner maakte duidelijk dat de rail- en OV-sector voor een dubbele uitdaging staat: enerzijds het versterken van de fysieke weerbaarheid van infrastructuur, en anderzijds het ontwikkelen van een krachtig maatschappelijk verhaal over het belang van openbaar vervoer binnen de energietransitie en klimaatopgave.

De rode draad van de avond was helder: de sector moet zichtbaarder, eensgezinder en begrijpelijker communiceren over haar cruciale rol in een duurzaam, bereikbaar en weerbaar Nederland.